

Ignacy Dec

"Filozofia człowieka : zarys problematyki : antologia tekstów",
Roman Darowski, Kraków 2002 :
[recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 10/2, 148-149

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jest gwarantem własnego szczęścia. Na sytuację człowieka współczesnego należy spojrzeć jako na sytuację możliwości duchowej i etyczno-religijnej ewolucji, w ramach której ludzkie JA zwróci się z pełnym zaufaniem ku Absolutowi. Zachowanie powierzonego JA – naturalnego świata, będącego podstawą wszelkiego życia, staje się oczywistością. Ludzkie JA doświadcza świat jako dar Absolutu, w którym to świecie może się rozwijać w wolności. Dzięki otrzymanej wolności sprawą samego JA jest uznanie lub zignorowanie tych możliwości”.

ks. Jerzy Machnac

Roman Darowski, *Filozofia człowieka. Zarys problematyki. Antologia tekstów*, Kraków 2002, ss. 276

Stosunkowo dużo ukazało się w Polsce, jak zresztą i za granicą, dzieł z zakresu filozofii człowieka. W naszym kraju do najważniejszych należą: kard. K. Wojtyła, *Osoba i czyn*, Kraków 1969; M.A. Krąpiec, *Ja – człowiek. Zarys antropologii filozoficznej*, Lublin 1974; ks. S. Kowalczyk, *Człowiek w myśli współczesnej. Filozofia współczesna o człowieku*, Warszawa 1990; tenże, *Zarys filozofii człowieka*, Sandomierz 1990; M. Jędraszewski, *Antropologia filozoficzna. Prolegomena i wybór tekstów*, Poznań 1991; W. Szewczyk, *Kim jest człowiek? Zarys antropologii filozoficznej*, Tarnów 1993; ks. J. Tischner, *Spór o istnienie człowieka*, Kraków 1998; I. Bittner, *Filozofia człowieka. Zarys dziejów i przegląd stanowisk*, wyd. III, Łódź 2000. Do tej kolekcji należy dołączyć sygnalizowaną tu pozycję książkową o charakterze podręcznikowym ks. Romana Darowskiego, profesora zwyczajnego Wydziału Filozoficznego Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie.

Autor od lat zajmuje się filozofią człowieka i historią filozofii w Polsce, zwłaszcza w wydaniu jezuitów. Opublikował wiele prac, m.in. książki: *Człowiek i świat*, Kraków 1972; *La theorie marxiste de la verite*, Rome 1973; *Człowiek: istnienie i działanie*, Kraków 1974; *Studia z historii filozofii*, Kraków 1980; *Filozofia w szkołach jezuickich w Polsce w XVI wieku*, Kraków 1994; *Filozofia człowieka*, Kraków 1995; *Studia z filozofii jezuitów w Polsce w XVII i XVIII w.*, Kraków 1998; *Filozofia jezuitów w Polsce w XX wieku*, Kraków 2001.

Obecne wydanie *Filozofii człowieka* jest wydaniem trzecim, poprawionym i rozszerzonym. W ramach zagadnień wprowadzających został dodany paragraf *Być i mieć*, zaś w części systematycznej, zatytułowanej: *Główne problemy filozofii człowieka*, został dodany paragraf: *Człowiek istotą religijną*. Oprócz tego książka zawiera nową, obszerną część – antologię tekstów filozoficznych na temat człowieka.

Trzeba zauważyć, że książka R. Darowskiego wyróżnia się spośród ogłoszonych dotąd pozycji antropologicznych specyficzną metodą. W zasadniczej części tej publikacji – po zagadnieniach wstępnych oraz po przedstawieniu dziejów filozofii człowieka – autor zastosował metodę tezową. Podstawowe zagadnienia filozofii człowieka przedłożył w postaci twierdzeń (tez), które następnie są mniej lub więcej szczegółowo rozwijane. To rozwinięcie i opracowanie tezy zawiera zwykle następujące elementy: stan zagadnienia,

wyjaśnienie pojęć, stanowiska i opinie na dany temat oraz argumentację za postawioną na początku tezę. Tego rodzaju metoda pozwoliła autorowi zadbać o przejrzystość i jasność przedstawianych problemów oraz zaprezentować swoje własne preferencje antropologiczne.

Obecnemu wydaniu, w stosunku do poprzednich, dużej wartości dodaje druga część książki, w której znajdujemy filozoficzne teksty źródłowe o człowieku. Umożliwia to czytelnikowi bezpośredni kontakt z tekstami takich wybitnych filozofów, jak: Arystoteles, św. Augustyn, św. Tomasz z Akwinu, Kartezjusz, a także kilku myślicieli doby współczesnej, jak m.in. kard. K. Wojtyła, M.A. Krąpiec czy ks. J. Tischner. Antologia tekstów sporządzona przez autora – w stosunku do dotychczasowych tego typu antologii – odróżnia się tym, że autor więcej uwagi poświęcił współczesnej myśli polskiej, zamieścił więcej tekstów filozoficzno-prawnych oraz wprowadził dział tekstów mądrościowych, które pobudzają do refleksji i skłaniają do określonej postawy w życiu codziennym.

Publikacja autora stanowi cenną pomoc w pracy dydaktycznej, jako skrót materiału przedkładanego na wykładach studentom na wydziałach filozoficznych i teologicznych. Także wykładowcy antropologii filozoficznej mogą znaleźć w niej wiele cennych inspiracji. Jej autorowi należą się słowa szczerego uznania i wdzięczności. Należy Mu także życzyć, by swoim filozoficzno-dydaktycznym talentem wzbogacił skarbiec polskiej filozofii jeszcze niejedną pozycją książkową.

ks. Ignacy Dec

Czesław Gil OCD, *Historia Karmelu Terezańskiego*, Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków, 2002, ss. 557

Jan Paweł II w przemówieniu do karmelitów bosych w kaplicy Domu Generalnego w Rzymie (24 I 1982 r.) ukazał pewną charakterystykę ich powołania, uwypuklił podstawową cechę karmelitańskiego charyzmatu: „Sądzę, że życie karmelitańskie jest realizacją, świadectwem, ukazaniem tego, o czym mówią przytoczone słowa św. Pawła: „Życie nasze jest ukryte z Chrystusem w Bogu”; słowa te wyrażają wasze powołanie. Naprawdę jest to życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”. „Ukryte”, jeżeli przebiega w „ukryciu”, „jeśli się żyje w ukryciu”. O ile dobrze rozumiem, według tradycji waszych duchowych Rodziców, to „ukrycie” tworzy przestrzeń bardzo bogatą. Tak bardzo jest bogate owo życie „ukryte z Chrystusem w Bogu”, że święta Teresa nazywa je „twardzą”. I wy poszliście za tym wezwaniem, tą drogą, wybraliście taki sposób życia jako swoje powołanie. Żyć w ten sposób i dawać innym świadectwo takiego życia” (*Jan Paweł II o Świętych Karmelu*, przygotował Cz. Gil, Kraków 1986, s. 70).

W 2005 r. Karmel Terezański będzie obchodził jubileusz 400-lecia swojej obecności w Polsce. Książka pt.: *Historia Karmelu Terezańskiego*, której autorem jest o. dr hab. Czesław Gil, karmelita bosy, pozwala czytelnikowi przygotować się na ten szczególny czas dla Karmelu Terezańskiego w Polsce. Warto także nadmienić, że zaprezentowane dzieło zostało wydrukowane w Wydawnictwie Karmelitów Bosych w Krakowie, które w 2002 r. obchodzi 75 lat swojej działalności.

Omawiana publikacja jest pierwszym podręcznikiem opisującym dzieje karmelitów i karmelitanek bosych. Autor ukazuje powstanie, rozwój, kryzys i reformę terezańską